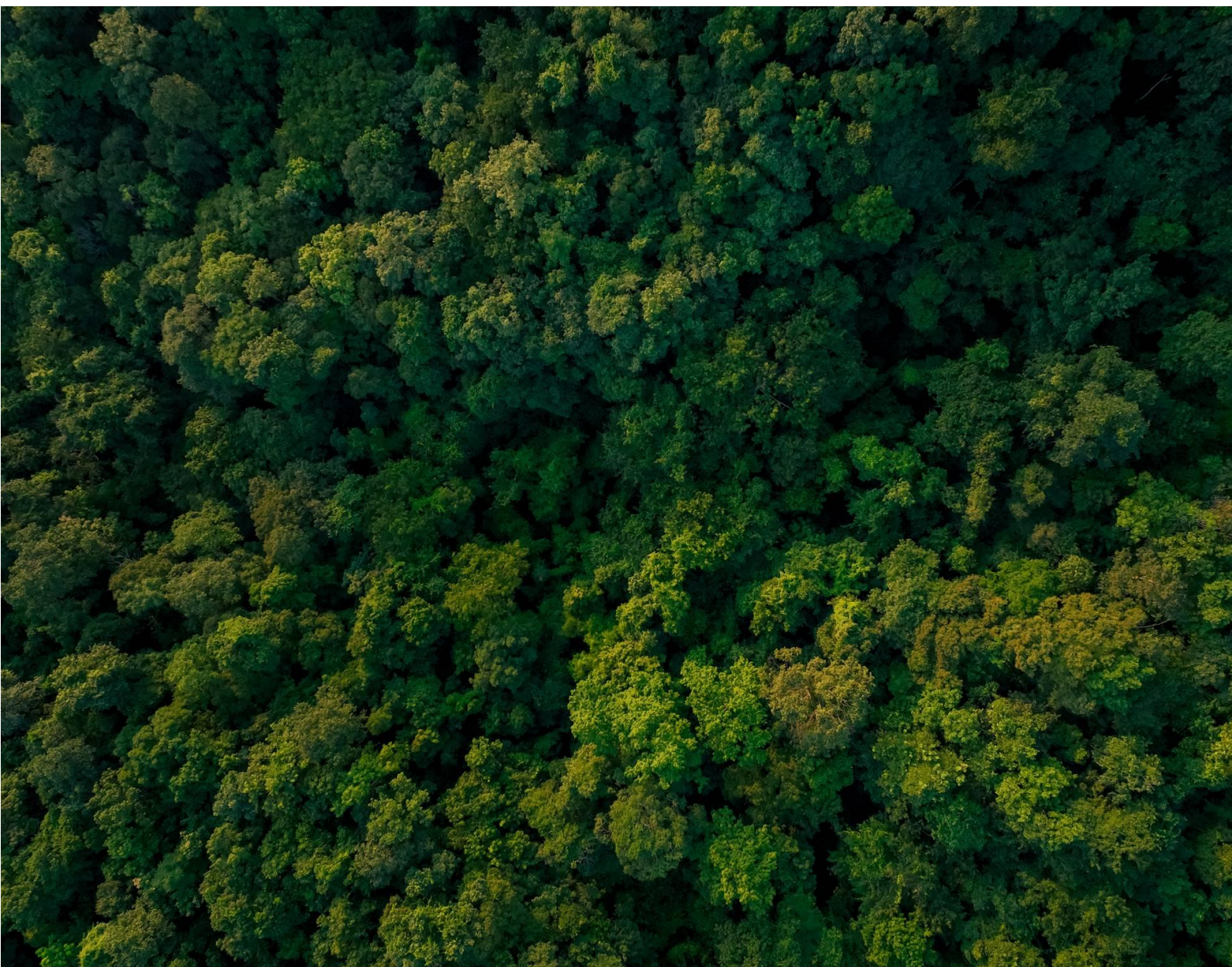

Utenfor-regnskapet

Metodebeskrivelse

Leverandør
Rambøll Management Consulting

Oppdragsgiver
KS

Dato
Januar 2026

Metodebeskrivelse

I det følgende redegjøres det for metodisk metodiske valg i forbindelse med utenfor-regnskapet. Rapporten inneholder en beskrivelse av målgruppene og variablene som inngår i utenfor-regnskapet og hvordan kostandene knyttet til de ulike variablene er estimert. Datasettene fra SSB med de ulike målgruppene inneholder data fra en avgrenset datainnsamlingsperiode og inneholder dermed kun data opp til visse aldre. Det har derfor vært nødvendig å gjøre framskrivninger av data utenfor perioden og aldre som er tilgjengelig. Framskrivningsmetoden vi har benyttet er også beskrevet i denne metoderapporten.

Operasjonalisering av målgrupper

Populasjonen består av 10 målgrupper. Alle målgruppene gjelder bosatte i Norge eller på korttidsopphold. Hver målgruppe består av personer som oppfyller kriteriene i perioden som er angitt. F.eks. målgruppe 1 består av personer født i perioden 1988 (15 år per 31.12.2003) til 2022. SSB opprettet målgruppene 0–4 og 8–9, og 5 på grunnlag av fnr fra FHI. Målgruppe 6 og 7 ble opprettet av FHI. Tabellen under viser definisjonen av målgruppene.

Nr	Målgruppe	Antall	Definisjon	Årstall for grunnlag
0	Gjennomsnittet av befolkningen	10 718 423	Alle bosatte personer og personer på korttidsopphold i Norge under 65 år.	1970-2022
1	Barn i lavinntektsfamilier hvor barnet er norskfødt med innvandrerforeldre	146 037	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som i en alder mellom 0 og 15 år har vært i en husholdning med mindre enn 60 prosent av forbruksvektet medianinntekt (EU60). Deretter har vi beholdt kun de individene som er norskfødte med innvandrerforeldre (innvandringskategori C i SSBs befolkningsstatistikk)	2004-2022
2	Barn i lavinntektsfamilier hvor en av eller begge foreldrene mottar uføretrygd eller økonomisk sosialhjelp	1 125 084	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som i en alder mellom 0 og 15 år har vært i en husholdning med mindre enn 60 prosent av forbruksvektet medianinntekt (EU60). Deretter har vi beholdt kun de individene hvor minst én av foreldrene har mottatt enten uføretrygd eller økonomisk sosialhjelp	1993-2022
3	Unge som har sluttet på vgs eller ikke gjennomført vgs på 5 år	277 464	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som ikke er registrert som å ha gjennomført videregående opplæring 5 år etter at de er registrert som å ha påbegynt videregående opplæring (alle studielinjer)	1998-2022
4	Barn med hjelpetiltak i hjemmet generelt	278 567	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som i en alder mellom 0 og 15 år er blitt registrert med hjelpetiltak	1993- 2022
5	Barn med foreldre med diagnose innen psykiske lidelser eller rusmiddelproblem	511 427	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som i alderen 0-15 år har hatt minst én forelder som i løpet av hele statistikkperioden var diagnostisert med minst én av følgende diagnoser: ICD-10, kategori F00-F99 eller ICPC2, diagnosegruppe 6 el. diagnosekapitel P	2008-2022
6	Barn med diagnose innenfor depresjon eller angst	42 094	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som i alderen 0-15 år har vært diagnostisert med minst en av følgende diagnoser: ICD-10, kategori F40-F48 + F30-F39	2008-2022
7	Barn diagnostisert med adferdsvansker	88 423	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som i alderen 0-15 år har vært diagnostisert med minst en av følgende diagnoser: ICD-10, kategori F90-F98	2008-2022
8	Unge voksne som mottar sosialhjelp	615 595	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som i løpet av aldersperioden 18-29 år mottatt sosialhjelp.	1993-2022
9	Unge voksne som verken er i utdanning, arbeid eller arbeidsmarkedstiltak (NEET)	704 458	Målgruppen er dannet ved å hente ut alle individer innenfor hvert statistikkår som i løpet av aldersperioden 18-29 år verken var i utdanning, arbeid eller arbeidsmarkedstiltak.	2008-2022

Variabler som inngår i utenfor-regnskapet

En rekke ulike variabler innenfor ulike tematikker inngår i utenfor-regnskapet, og brukes for å estimere sannsynligheten for at ulike hendelser inntreffer hos ulike grupper i ulike aldre. Sannsynligheten for at hendelsene inntreffer kobles deretter mot estimerte kostnader og inntekter forbundet med hendelsene, og brukes for å estimere statlig og kommunal forvaltnings forventede kostnader og inntekter per. person i ulike aldre i de ulike gruppene. I det følgende beskrives hvilke variabler innenfor de ulike temaene som benyttes.

Barnevern

En av variablene som benyttes i utenfor-regnskapet er forekomst av barnevernstiltak. Basert på SSBs oversikt over hvem som hadde hjelpetiltak eller omsorgstiltak i løpet av året, i perioden 1993-2023, er det regnet ut hvor stor andel av personer i ulike aldre og grupper som mottok barnevernstiltak. Dataene er hentet fra SSBs barnevernsstatistikk. For å få mer robuste tall og redusere innvirkningen av årlige svingninger er antall og andeler regnet ut med utgangspunkt i en femårig-tidsperiode (2019-2023).

Inntekt

Utenfor-regnskapet benytter også følgende data fra SSBs inntekts- og formuesstatistikk for husholdninger: lønnsinntekter, kapitalinntekter, skattepliktige overføringer, skattefrie overføringer og sosialhjelp. Dataene er fra perioden 1993-2022. Med utgangspunkt i disse dataene er det beregnet gjennomsnittlig inntekt, overføringer og sosialhjelp per person i de ulike aldre og gruppene. For å få mer robuste tall og redusere innvirkningen av årlige svingninger er gjennomsnittene regnet ut med utgangspunkt i en femårig-tidsperiode (2018-2022). Det vil si at gjennomsnittlig inntekt per person i løpet av ett år er beregnet på bakgrunn av inntekten til alle personene i aldersgruppen i perioden 2018-2022. Gjennomsnittsberegningen er gjennomført på nominelle inntekts tall, slik at hvert år i perioden tillegges lik vekt i beregningen av et representativt inntektsnivå for perioden.

Det beregnede femårsgjennomsnittet representerer dermed et typisk nominelt inntektsnivå i perioden, uavhengig av prisutviklingen i enkeltår. For å gjøre dette nivået sammenlignbart med senere år og anvendbart i analyser og framskrivninger, er gjennomsnittstallet deretter KPI-justert til et felles prisnivå. KPI-justeringen er gjort med utgangspunkt i SSBs KPI for 2020. Ved å KPI-justere etter gjennomsnittsberegningen oppnås et stabilt og konsistent uttrykk for inntektsnivået i perioden, samtidig som man unngår at enkeltår med høy inflasjon får uforholdsmessig stor betydning for gjennomsnittet.

Straffereaksjoner

Innen tematikken kriminalitet er det benyttet data fra SSBs oversikt over straffereaksjoner. Dataene er fra perioden 1997-2023. Følgende variabler er inkludert i utenfor-regnskapet: tilfeller av dom til ubetinget fengsel, tilfeller av dom til betinget fengsel, tilfeller av samfunnsstraff og gjennomsnittlig antall dager ubetinget fengsel per dom om ubetinget fengsel. Basert på disse tallene er det regnet ut gjennomsnittlig antall reaksjoner per alder og gruppe i perioden 2019-

2022. Videre har vi beregnet gjennomsnittlig antall reaksjoner per person per alder og gruppe i samme periode.

Utdanning

Utenfor-regnskapet inkluderer også tall på andel personer per alder og gruppe som i snitt er under utdanning. Disse dataene stammer fra SSBs oversikt, og er innhentet i perioden 1970-2023. Andelen personer under utdanning er delt inn etter utdanningsnivå, med utgangspunkt i norsk standard for utdanningsgruppering (NUS2000).¹ Pågående utdanning på VGS-nivå er i utenfor-regnskapet operasjonalisert som NUS-nivå 3 og 4. Pågående utdanning på universitets- og høyskolenivå er operasjonalisert som NUS-nivå 6, 7 og 8. For å få mer robuste tall og redusere innvirkningen av årlige svingninger er de gjennomsnittlige andelene regnet ut med utgangspunkt i en femårig-tidsperiode (2019-2023).

Helse

Variablene i utenfor-regnskapet som omhandler bruk av helsetjenester er innhentet fra NPR, KTT og KUHR. For å få mer robuste tall og redusere innvirkningen av årlige svingninger er gjennomsnittlig antall og andeler også her regnet ut med utgangspunkt i en fireårig-tidsperiode (2019-2022). Under følger en beskrivelse av helsevariablene som er inkludert i utenfor-regnskapet:

- Data om bruk av *helsetjenester i hjemmet* er hentet fra kommunal tjenestetildeling (KTT). Kategorien omfatter mer enn kun hjemmesykepleie, blant annet ergoterapi, fysioterapi, psykisk helse og rus, digital hjemmeoppfølging, m.fl. Det er ikke mulig å skille ut f.eks. hjemmesykepleie fra andre helsetjenester i hjemmet. Med hjem menes også omsorgsbolig, bofellesskap, trygdebolig og andre private eller kommunale tilpassede boliger som ikke er institusjon. Uttrekket er begrenset til å kun omfatte de som mottar gyldig tjeneste i perioden. Personer som har fått avslag eller venter på tjenesten er ikke inkludert. Datagrunnlaget inneholder vedtak om tjeneste og ikke faktisk aktivitet.
- Data om bruk av *fastlegetjenester* er hentet fra KUHR, og inkluderer antall regninger og antall unike pasienter. Basert på disse tallene har vi regnet ut andelen per alder og gruppe som i snitt bruker fastlegetjenester i løpet av et år, samt gjennomsnittlig antall regninger per pasient.
- Data om *bruk av tjenester fra kjeveortoped, tannlege og tannpleier* er hentet fra KUHR. Dataene inkluderer antall regninger og antall unike pasienter. Basert på disse tallene har vi regnet ut andelen per alder og gruppe som i snitt bruker tjenestene i løpet av et år, samt gjennomsnittlig antall regninger per pasient. Det må bemerkes at selv om dataene fra KUHR er beste tilgjengelige data, så gir de kun et begrenset bilde av bruk av tannhelsetjenester. KUHR inneholder per i dag kun data (antall pasienter, antall regninger o.l.) som stammer fra regninger tilbyderne har sendt til Helfo. Dvs. at pasientbehandling som ikke kvalifiserer for refusjon fra Helfo (f.eks. tannhelsebehandling hvor fylkeskommunene etter tannhelseloven er lovpålagt å dekke utgifter for prioriterte

¹ SSB (u.å.) Standard for utdanningsgruppering (NUS). <https://www.ssb.no/klasse/klassifikasjoner/36>

grupper) ikke er inkludert i datagrunnlaget vi får fra KUHR. Helfo gir kun refusjon/stønad etter folketrygdloven paragraf 5-6. Dvs. at det kun er utvalgte medisinske tilstander, tannskader som følge av yrkesskade eller ulykke samt tannregulering til barn og unge som kvalifiserer for refusjon fra Helfo.

- Data om *bruk av legevaktjenester* er hentet fra KUHR, og inkluderer antall regninger og antall unike pasienter. Basert på disse tallene har vi regnet ut andelen per alder og gruppe som i snitt bruker fastlegetjenester i løpet av et år, samt gjennomsnittlig antall regninger per pasient.
- Data om *bruk av spesialisthelsetjenester* er hentet fra NPR, og inkluderer både somatiske spesialisthelsetjenester, psykisk helsevern for voksne, psykisk helsevern for barn, tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB), avtalespesialister innen somatikk og avtalespesialister innen psykisk helsevern. For her av disse kategoriene av spesialisthelsetjenester er det benyttet data på antall unike pasienter, og antall kontakter eller total liggetid. Bruk av spesialisthelsetjenester innen somatikk, psykisk helsevern og TSB er delt opp etter hvorvidt kontakten er ved poliklinikk, eller om det er snakk om dag- og døgnbehandling. Denne oppdelingen i poliklinisk kontakt og dag- og døgnbehandling er i tråd med inndelingen som brukes i Helsedirektoratets SAMDATA.² I tråd med praksis i SAMDATA er også dag- og døgnbehandling med en liggetid på under 1 døgn, gitt verdien 0,5 døgn. Basert på disse tallene har vi regnet ut andelen per alder og gruppe som i snitt mottar spesialisthelsetjenester innenfor ovennevnte områder i løpet av et år, samt gjennomsnittlig antall kontakter og liggetid per pasient.

Framskrivning av målgruppene

Datasettene fra SSB med de ulike målgruppene inneholder data fra en avgrenset datainnsamlingsperiode og inneholder dermed kun data opp til visse aldre. Det har derfor vært nødvendig å gjøre framskrivninger av data utenfor perioden og aldre som er tilgjengelig.

Vi har framskrevet alle målgruppene bortsett fra sammenligningsgruppen. Målgruppene er framskrevet i ulik grad, avhengig av hvilket datamateriale som er tilgjengelig hos henholdsvis SSB og FHI. Tabellen under viser hvilke aldersintervall som er beregnet og hva som er utlevert.

Nr	Målgruppe	Utlevert data (alder)	Beregnet data (alder)
0	Gjennomsnittet av befolkningen	0-64 år	
1	Barn i lavinntektsfamilier hvor barnet er norskfødt med innvandrereforeldre	0-33 år	34-64 år

² Helsedirektoratet (u.å.) SAMDATA spesialisthelsetjenesten <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/samdata-spesialisthelsetjenesten>

2	Barn i lavinntektsfamilier hvor en av eller begge foreldrene mottar uføretrygd eller økonomisk sosialhjelp	0-44 år	45-64 år
3	Unge som har sluttet på vgs eller ikke gjennomført vgs på 5 år	18-39 år	40-64 år ³
4	Barn med hjelpetiltak i hjemmet generelt	0-44 år	45-64 år
5	Barn med foreldre med diagnose innen psykiske lidelser eller rusmiddelproblem	0-29 år	30-64 år
6	Barn med diagnose innenfor depresjon eller angst	0-29 år	30-64 år
7	Barn diagnostisert med adferdsvansker	0-29 år	30-64 år
8	Unge voksne som mottar sosialhjelp	18-58 år	59-64 år
9	Unge voksne som verken er i utdanning, arbeid eller arbeidsmarkedstiltak (NEET)	18-43 år	44-64 år

Framskrivningsmetode

I framskrivningene av bruk av tjenester, inntekt o.l. har vi benyttet en ratio-tilnærming. Gjennom ratio-tilnærmingen tar vi høyde for utviklingen i tjenestebruk som vi antar kan tilskrives aldersutviklingen, og kombinerer dermed gruppetilhørighet og estimert utvikling knyttet til økende alder. Gruppe 0 (gjennomsnittspopulasjonen) er brukt som baseline-alderstrend. Tilnærmingen tar utgangspunkt i at aldersutviklingen er noenlunde lik på tvers av grupper.

Trinn 1: Ratio mellom gruppe 0 (baseline) og de øvrige gruppene regnes ut for de kjente verdiene ved å dele andel/gjennomsnitt i gruppe X på andel/gjennomsnitt i gruppe 0 for hver variabel og alder.

Trinn 2: Ratioene vi ikke kjenner estimeres. Formen på kurven for de ulike variablene i datagrunnlaget varierer betydelig og har i mange tilfeller en form som tilsier at en matematisk modell for framskrivning ikke egner seg (f.eks. lineær eller logaritmisk). Som følge av nevnte variasjon og form har vi valgt en universell tilnærming hvor ratioene for aldrene vi ikke kjenner estimeres ved å ta gjennomsnittet av de siste årene vi har fullstendige data for. Dette er også en transparent og konservativ tilnærming, som unngår ekstreme og urealistiske verdier. I framskrivningen av andeler og gjennomsnitt har vi benyttet den gjennomsnittlige ratio-verdien for de siste fem årene vi har tilgang på data fra alle fire kull. Dette tilnærmingen bygger på en antagelse om at verdiene, og dermed ratioene, for flere av variablene vil variere mer i yngre år,

³ For målgruppe 3 har vi valgt å beregne verdier også for aldrene 40-42 år, selv om disse i utgangspunktet er inkludert i det utleverte datamaterialet. Årsaken til dette er at enkelte av kullene i disse aldrene er svært små (datagrunnlaget er basert på snittet for de siste 4-5 årene). Den store variasjonen i størrelsen på alderskullene gir skjeve utslag i snittene og dermed i andelsutregningene. Vi har derfor beregnet verdiene også for disse tre aldrene i målgruppe 3.

og deretter stabiliseres. Ekstreme uteliggere er utelatt fra gjennomsnittsberegningene der hvor de forekommer. Ekstreme uteliggere er definert etter skjønn.

Trinn 3: Brukstall/inntekt o.l. beregnes med utgangspunkt i de framskrevne ratioene (ratio multipliseres med bruk pr. alder i baselinegruppen for å estimere bruk pr. alder i gruppe 1-9).

Beregning av kostnads- og inntektsestimater

Med utgangspunkt i variablene som er beskrevet over, har vi estimert hvilke kostnader og inntekter det offentlige anslås å ha i forbindelse med hvert tilfelle av tjenestebruk eller forekomst av en hendelse (f.eks. gjennomsnittlig kostnad pr. polikliniske kontakt, gjennomsnittlig kostnad pr. barn som i løpet av året har mottatt barnevernstiltak eller gjennomsnittlig forventede inntekter fra inntektsskatt). Videre har vi fordelt de forventede kostnadene mellom de ulike forvaltningsnivåene: stat, fylkeskommune og kommune. I det følgende beskriver vi hvordan vi har gått frem for å beregne forventede kostnader og inntekter, samt hvilke datakilder vi har benyttet.

Kostnadsestimater som stammer fra andre årstall enn 2024 blir KPI-justert i modellen til siste tilgjengelige år.

Barnevern

Beregningene av offentlige kostnader per barn som mottar *barnevernstiltak* i løpet av et år er beregnet ved å kombinere tall fra SSBs statistikk om barnevern og Prop. 1 S (2025-2026).⁴ De kommunale kostnadene per barn som mottar barnevernstiltak er hentet fra tabell 12279: «Nøkkeltall utgifter barnevern, etter statistikkvariabel, region og år»⁵. Fra tabellen har vi benyttet kostnader definert som «netto driftsutgifter (funksjon 244, 251 og 252) per barn med tiltak (kr)». De statlige kostnadene til barnevernstiltak er estimert ved å ta statlige kostnader til forvaltning av barnevernet minus kommunale egenandeler (begge hentet fra regnskapet fra 2024 i kap. 855 i Prop. 1 S), og deretter dele kostnadene på antall barn med barnevernstiltak i løpet av året.⁶

Område	Måleenhet	Pris	Fordeling mellom forvaltningsnivå	Årstall
Barnevernstiltak	Gjennomsnittlig kostnad pr. barn med barnevernstiltak	542 437,54 NOK	Kommune: 74 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 26 %	2024

⁴ Prop 1 S (2025-2026) Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak) for budsjettåret 2026. Barne- og familiedepartementet. <https://www.regjeringen.no/contentassets/c758f24128ea4f0486bee5386835cf99/nn-no/pdfs/prp202520260001bfdddpdfs.pdf>

⁵ SSB (2024). Statistikkbanken Barnevern. Tabell 12279: Nøkkeltall utgifter barnevern, etter statistikkvariabel, region og år. <https://www.ssb.no/statbank/table/12279/tableViewLayout1/>

⁶ SSB (2024). Tabell 1: Hovudtal for barnevernsstatistikken. <https://www.ssb.no/sosiale-forhold-og-kriminalitet/barne-og-familievern/statistikk/barnevern>

Inntekt

Effektive skattesatser på *inntekt* er beregnet ved å bruke skatteetatens skattekalkulator. Det tas utgangspunkt i en ugift person uten ekstra fradrag utover minstefradrag og personfradrag. I fordelingen av inntektsskatt mellom fylkeskommune og kommune har vi tatt utgangspunkt i fordelingen beskrevet i NOU 2022:10 (s. 98)⁷.

Vi har benyttet en skattesats på 22 prosent på alle *kapitalinntekter*. Skatteetaten operer egentlig med to ulike skattesatser på kapitalinntekter, enn høyere sats på gevinst og utbytte fra aksjer og en lavere sats på andre kapitalinntekter⁸. Ettersom våre data ikke skiller mellom gevinst og utbytte på aksjer og andre kapitalinntekter har vi valgt å benytte den laveste satsen for å gi et konservativt estimat.

Avgiftssatsene for arbeidsgiveravgift er både sone-inndelt og skiller mellom ordinære næringer og landbruk og fiske⁹. I beregningen av *arbeidsgiveravgift* har vi tatt utgangspunkt i avgiftssatsene for sone I for ordinære næringer, hvilket gir den høyeste avgiftssatsen (14,1 %). Årsaken til at vi har valgt å bruke denne satsen er at befolkningstallet er høyest i sone I og at kun en begrenset andel av befolkningen arbeider innen landbruk og fiske. Ettersom fribeløpet for arbeidsgiveravgift er på foretaksnivå (850 000kr pr. foretak), og ikke på individnivå, har vi valgt å ikke ta høyde for fribeløpet i beregningene.

Område	Måleenhet	Pris	Fordeling mellom forvaltningsnivå ¹⁰	Årstall
Lønnsinntekt	Skatt på gjennomsnittlig lønnsinntekt	Etter sats	Kommune: 0-35 % Fylkeskommune: 0-7 % Stat: 58-100 %	2025
Kapitalinntekt	Skatt på gjennomsnittlig kapitalinntekt	22 %	Kommune: 50 % Fylkeskommune: 11 % Stat: 39 %	2025
Arbeidsgiveravgift	Gjennomsnittlig sum betalt i arbeidsgiveravgift	14,1 %	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2025

Straffereaksjoner

Kostnader per sak hvor straffen sones som *samfunnsstraff* eller *betinget fengsel* er estimert ved å benytte gjennomsnittlige driftskostnader per sak i straffegjennomføring samfunn, hentet fra Kriminalomsorgsdirektoratets årsrapport¹¹. Ettersom straffegjennomføring samfunn er en samlebetegnelse som rommer ulike straffegjennomføringsformer av ulikt omfang og kostnadsnivå (f.eks. samfunnsstraff, narkotikaprogram med domstolkontroll, program mot

⁷ NOU 2022:10 (2022) Inntektssystemet for kommunene. Kommunal- og distriktsdepartementet. https://www.regjeringen.no/contentassets/63a615913ef6467e8cb35e139e056e77/nou-2022_10.pdf

⁸ Skatteetaten (u.å.) Sats for: gevinst, tap eller utbytte på aksjer. (lest 17.12.2025) <https://www.skatteetaten.no/satser/faktor-for-opjustering-av-gevinsttap-eller-utbytte-pa-aksjer/> (

⁹ Skatteetaten (u.å.) Sats for arbeidsgiveravgift. (lest 17.12.2025) <https://www.skatteetaten.no/satser/arbeidsgiveravgift/>

¹⁰ Fordelingen av skatteinntekter mellom forvaltningsnivå varierer med inntektsnivå.

¹¹ Kriminalomsorgsdirektoratet (2024). Årsrapport 2024.

https://www.regjeringen.no/contentassets/b04b5cf8bb32490c990a82fd90fa05a0/arsrapport_2024_kriminalomsorgen.pdf

ruspåvirket kjøring og elektronisk kontroll) vil de faktiske kostnadene per sak i realiteten kunne variere en del. Tallene må derfor anses som grove estimater.

Kostnader ifm. *ubetinget fengsel* er estimert ved å ta gjennomsnittlig årlig kostnad per fengselsplass (på tvers av sikkerhetsnivå), og dele på antall dager i året (365) for å bruke dette som estimat på gjennomsnittlig kostnad per døgn.

Område	Måleenhet	Pris	Fordeling mellom forvaltningsnivå ¹²	Årstall
Samfunnsstraff	Gjennomsnittlige driftskostnader pr. sak i straffegjennomføring samfunn	94 200 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Betinget fengsel	Gjennomsnittlige driftskostnader pr. sak i straffegjennomføring samfunn	94 200 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Ubetinget fengsel	Gjennomsnittlig døgn-kostnad pr. fengselsplass	3726 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024

Utdanning

For å estimere offentlige kostnader til videregående skole og høyere utdanning har vi benyttet tall fra SSBs utdanningsregnskap (høyere utdanning) og Utdanningsdirektoratets statistikkoversikt for videregående skole. For *videregående skole* har vi tatt utgangspunkt i korrigerte brutto driftsutgifter per elev for 2024, som oppgitt i Udirs statistikkbank¹³. Deretter har vi trukket fra den delen av utgiftene som går til skolelokaler og internater. Fordelingen mellom fylkeskommune og stat er beregnet med utgangspunkt i fordelingen av totale utgifter til VGS, som oppgitt i tabell 12529 i SSBs Utdanningsregnskap¹⁴. For *høyere utdanning* har vi tatt utgangspunkt i de oppgitte utgiftene i 2020 til utdanning per student på høyere utdanning i tabell 2: Utgifter til utdanning per elev/student i utdanningsregnskapet¹⁵. For å unngå å inkludere lokaler i kostnadsestimatene, ettersom disse er faste og uavhengig av mindre svingninger i studenttallet, har vi brukt forholdet mellom totale kostnader og kostnader til lokaler i VGS som en forholdsnummer. Vi har med andre ord tatt utgangspunkt i de totale utgiftene til høyere utdanning per student, og deretter trukket fra en sum tilsvarende samme prosentandel som lokaler utgjør i vgs-kostnadene (19 % av totalkostnadene).

¹² Fordelingen av skatteinntekter mellom forvaltningsnivå varierer med inntektsnivå.

¹³ Utdanningsdirektoratet (2024). Økonomi og undervisningspersonell – videregående opplæring. <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-videregaende-skole/okonomi-og-undervisningspersonell-videregaende-opplaring/>

¹⁴ SSB (2019). Statistikkbanken: Utdanningsregnskap. Tabell 12529: Utdanningsutgifter, etter finansieringskilde, ressurs og type utdanning 2015-2019. <https://www.ssb.no/statbank/table/12529/>

¹⁵ SSB (sist oppdatert 24. november 2021). Statistikk om utdanningsregnskap. Tabell 2. Utgifter til utdanning per elev/student. <https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/nasjonalregnskap/statistikk/utdanningsregnskap?>

Område	Måleenhet	Pris	Fordeling mellom forvaltningsnivå ¹⁶	Årstall
Høyere utdanning	Gjennomsnittlig kostnad pr. student pr. år	148 901 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2020
Videregående skole	Gjennomsnittlig kostnad pr. elev pr. år	177 269 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 86 % Stat: 14 %	2024

Helse

Kostnader per person som mottar *helsetjenester i hjemmet* er estimert ved bruk av data fra SSBs statistikk om sykehjem, hjemmetjenester og andre omsorgstjenester og statistikkbanken om kommuneregnskap. Kostnadene er beregnet ved å summere netto driftsutgifter for 2024 knyttet til funksjon 257 (Hjemmetjenester - personellbase knyttet til bofellesskap/samlokaliserte omsorgsboliger) og funksjon 258 (Hjemmetjenester - ambulerende virksomhet med mer)¹⁷ i tabell 12362: «Utgifter til tjenesteområdene, kommunekonsern, etter funksjon og art (K) 2015-2024». Funksjon 257 og 258 er samlebetegnelser som inkludere flere ulike tjenestetyper (i tillegg til helsetjenester i hjemmet rommer kategoriene bl.a. hjelp til daglige gjøremål, brukerstyrt personlig assistanse), men i kommuneregnskapet til SSB er ikke utgiftene brutt ned på tjenestetype. For å estimere hvor stor del av kostnadene som kan knyttes til helsetjenester i hjemmet har vi derfor tatt utgangspunkt i hvor stor andel brukerne av helsetjenester i hjemmet utgjorde av de totale brukerne av hjemmetjenester (på tvers av funksjon 257 og 258) i 2024¹⁸. Andelen brukere av helsetjenester i hjemmet er med andre ord brukt som et estimat på hvor stor andel av de samlede kostnadene til funksjon 257 og 258 som brukes på nettopp helsetjenester i hjemmet. De estimerte samlede kostnadene til helsetjenester i hjemmet ble deretter delt på antallet brukere for å estimere gjennomsnittlig kostnad per bruker. Denne tilnærmingen har som underliggende premiss at en gjennomsnittsbruker av de ulike tjenestene koster det samme for kommunen, uavhengig av type tjeneste. Fremgangsmåten bygger med andre ord på en antagelse om at en gjennomsnittlig bruker av helsetjenester i hjemmet koster kommunene omtrent like mye som en gjennomsnittlig bruker av hjemmehjelp og av brukerstyrt personlig assistanse. Kostnadsestimatene er forbundet med usikkerhet, ettersom det er usikkert om den gjennomsnittlige kostnaden per bruker er lik på tvers av tjenestetyper, enten som følge av innsatsfaktorene som kreves i produksjonen eller som følge av variasjon i hvorvidt brukerne betaler egenandel.

Kostnader i forbindelse med bruk av *fastlegetjenester* er beregnet med utgangspunkt i data fra KUHR¹⁹. For å beregne gjennomsnittlig kostnad per kontakt summerte vi alle refusjonene fastlegene mottok i 2024, og delte deretter på det totale antallet regninger for å få

¹⁶ Fordelingen av skatteinntekter mellom forvaltningsnivå varierer med inntektsnivå.

¹⁷ SSB (2024). Statistikkbanken: Kommuneregnskap. Tabell 12362: Utgifter til tjenesteområdene, kommunekonsern, etter funksjon, art, statistikkvariabel, år og region. <https://www.ssb.no/statbank/table/12362/tableViewLayout1/>

¹⁸ SSB (sist oppdatert 16. juni 2025). Statistikk om sjukeheimar, heimetjenester og andre omsorgstjenester. Tabell 1: Omsorgstjenestene, nøkkeltal. <https://www.ssb.no/helse/helsetjenester/statistikk/sjukeheimar-heimetjenester-og-andre-omsorgstjenester>

¹⁹ KUHR (u.å.). Helserefusjonsdata. <https://opne-data.helserefusjon.no/?omraade=landet&tidsperiodeType=aar&tidsperiodeFra=2024&tidsperiodeTil=2024&fagomraade=LE&praksisType=FALE>

gjennomsnittlig refusjon pr. regning. Samme tilnærming ble brukt på egenandel dekket av folketrygden. Til slutt ble gjennomsnittlig refusjon pr. regning og gjennomsnittlig egenandel dekket av folketrygden per regning summert, for å få et samlet estimat av statlige kostnader per regning/kontakt med fastlegen. Fastlegene mottar også pasienttilpasset basistilskudd fra kommunen per pasient de har på sin liste. Ettersom basistilskuddet ikke er knyttet til aktivitet, og vi heller ikke har tilgang til data på gjennomsnittlig størrelse på det persontilpassede basistilskuddet pr. målgruppe har vi valgt å utelate denne kostnaden fra modellen. Årsaken til dette er at forventet gjennomsnittlig kostnad pr. person dermed vil være lik uavhengig av målgruppe. Estimatenes av forventede kostnader knyttet til fastlegetjenester tar utgangspunkt i en modell hvor fastlegen operer som selvstendig næringsdrivende. Selvstendig næringsdrift er den mest utbredte driftsformen blant fastleger, men det finnes også andre modeller for drift. Disse andre driftsformene antas å ha et høyere kostnadsnivå, men kostnadene ved disse er usikre og ukjente²⁰.

Kostnader i forbindelse med bruk av *legevaktjenester* er beregnet med utgangspunkt i data fra KUHR²¹ (statlige kostnader) og SSBs rapport om legevaktutgifter fra 2023²² (kommunale og statlige kostnader). Gjennomsnittlig statlige kostnader per kontakt med legevakten ble estimert ved å summere summen av alle refusjonene for 2024, og deretter dele på det totale antallet regninger for å få gjennomsnittlig refusjon pr. regning. Samme tilnærming ble brukt på egenandel dekket av folketrygden. Videre har vi også inkludert statlige tilskudd til legevakt ved å dele den totale summen som statlige tilskudd²³, på antall regninger²⁴. Til slutt ble gjennomsnittlig refusjon pr. regning, gjennomsnittlige egenandel dekket av folketrygden per regning og gjennomsnittlig sum fra statlige tilskudd per regning summert, for å gi et samlet estimat av statlige kostnader per regning/kontakt med legevakten. De kommunale utgiftene til legevakt ble beregnet dele totale netto kommunale driftsutgifter²⁵ på det totale antallet regninger²⁶, for å få gjennomsnittlige kommunale kostnader per kontakt med legevakten. Tallene fra 2023 ble KPI justert før de ble lagt sammen med tallene fra 2024.

Kostnader til *tannhelse* ble beregnet ved bruk av data fra KUHR.²⁷ Kostnadene knyttet til tannlege, kjeveortoped og tannpleier ble beregnet separat, men med bruk av samme fremgangsmåte. Gjennomsnittlig kostnader per kontakt ble estimert ved å summere summen av alle refusjonene for 2024, og deretter dele på det totale antallet regninger for å få gjennomsnittlig refusjon pr. regning. Samme tilnærming ble brukt på egenandel dekket av

²⁰ Helsedirektoratet (2023). Handlingsplan for allmennlegetjenesten – årsrapport 2022, inklusive status per mai 2023. Kapittel 4.2: Kostnader til fastlegeordningen. <https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/handlingsplan-for-allmennlegetjenesten-arsrapport-2022-inklusive-status-per-mai-2023/utgifter-til-allmennlegetjenesten/kostnader-til-fastlegeordningen>

²¹ KUHR (u.å.). Helserefusjonsdata. <https://opne-data.helserefusjon.no/?omraade=landet&tidsperiodeType=aar&tidsperiodeFra=2024&tidsperiodeTil=2024&fagomraade=LE&praksisType=LEVA,LEKO>

²² SSB (2024). Legevaktutgifter i 2023: En kartlegging av kommunenes netto driftsutgifter til legevakt og beregning av landets totale utgifter til legevakt. https://www.ssb.no/helse/helsetjenester/artikler/legevaktutgifter-i-2023/_/attachment/inline/2118ad6a-2fd6-4003-9ef9-aef20307fe67:16ed4e6ab02f7c6a499352b7351aac334cbd90a/RAPP2024-38.pdf

²³ SSB (2024). Legevaktutgifter i 2023: En kartlegging av kommunenes netto driftsutgifter til legevakt og beregning av landets totale utgifter til legevakt. https://www.ssb.no/helse/helsetjenester/artikler/legevaktutgifter-i-2023/_/attachment/inline/2118ad6a-2fd6-4003-9ef9-aef20307fe67:16ed4e6ab02f7c6a499352b7351aac334cbd90a/RAPP2024-38.pdf

²⁴ KUHR (u.å.). Helserefusjonsdata. <https://opne-data.helserefusjon.no/?omraade=landet&tidsperiodeType=aar&tidsperiodeFra=2024&tidsperiodeTil=2024&fagomraade=LE&praksisType=LEVA,LEKO>

²⁵ SSB (2024). Legevaktutgifter i 2023: En kartlegging av kommunenes netto driftsutgifter til legevakt og beregning av landets totale utgifter til legevakt. https://www.ssb.no/helse/helsetjenester/artikler/legevaktutgifter-i-2023/_/attachment/inline/2118ad6a-2fd6-4003-9ef9-aef20307fe67:16ed4e6ab02f7c6a499352b7351aac334cbd90a/RAPP2024-38.pdf

²⁶ KUHR (u.å.). Helserefusjonsdata. <https://opne-data.helserefusjon.no/?omraade=landet&tidsperiodeType=aar&tidsperiodeFra=2024&tidsperiodeTil=2024&fagomraade=LE&praksisType=LEVA,LEKO>

²⁷ KUHR (u.å.). Helserefusjonsdata. <https://opne-data.helserefusjon.no/?omraade=landet&tidsperiodeType=aar&tidsperiodeFra=2024&tidsperiodeTil=2024>

folketrygden. Til slutt ble gjennomsnittlig refusjon pr. regning og gjennomsnittlige egenandel dekket av folketrygden per regning summert, for å gi et samlet estimat av kostnader per kontakt. Som beskrevet i omtalen av tannhelsevariablene er det kun data som stammer fra regninger sendt til Helfo som samles inn i KUHR. Dette innebærer at dataene kun kan brukes for å estimere statlige kostnader til tannhelse.

Estimerte kostnader for spesialisthelsetjenester som tilbys av *den offentlige spesialisthelsetjenesten* er hentet fra SAMDATA fra 2024, publisert av Helsedirektoratet. Gjennomsnittlig kostnader per oppholdsdøgn og per polikliniske kontakt i psykisk helsevern for voksne, psykisk helsevern for barn og unge og tverrfaglig spesialisert rusbehandling er hentet direkte fra SAMDATAs oversikt over produktivitet i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling²⁸. Også for somatiske spesialisthelsetjenester er gjennomsnittlig kostnad per oppholdsdøgn hentet direkte fra SAMDATA²⁹, mens gjennomsnittlig kostnad per polikliniske kontakt er regnet ut basert på grunnlagsdata fra SAMDATA ((sum kostnader til pasientbehandling totalt minus kostnader til innlagte³⁰)/antall polikliniske kontakter³¹). Ettersom majoriteten av overliggerdøgn er knyttet til eldre pasienter³², og utenfor-regnskapet stopper på 64 år, har vi valgt å ikke inkludere kommunale kostnader til overliggerdøgn i kostnadsestimatene.

For å estimere gjennomsnittlige kostnader per kontakt med *avtalespesialister* innen psykiatri og somatikk har vi tatt utgangspunkt i SSBs rapport om avtalespesialisters inntekter og kostnader³³. Kostnadene knyttet til spesialister i psykiatri og spesialister i somatikk ble beregnet separat, men ved bruk av samme fremgangsmåte. Gjennomsnittlige statlige kostnader per kontakt ble beregnet ved å ta gjennomsnittlig driftsinntekt minus gjennomsnittlig inntekt fra egenandeler, og deretter dele på gjennomsnittlig antall refusjoner. Kostnadsestimatene er basert på legespesialister med lik organisasjonsform, prosentandel-avtale og som alle har vært aktive hele året, for å unngå skjevheter som knytter seg til organisasjonsform og avtale.

Område	Måleenhet	Pris	Fordeling mellom forvaltningsnivå ³⁴	Årstall
Helsetjenester i hjemmet	Gjennomsnittlig kostnad pr. bruker	302 049 NOK	Kommune: 100 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 0 %	2024

²⁸ Helsedirektoratet (13.11.2025). Produktivitet i psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling. <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/samdata-spesialisthelsetjenesten/produktivitet-i-psykisk-helsevern-og-tverrfaglig-spesialisert-rusbehandling>

²⁹ Helsedirektoratet (12.11.2025). Produktivitet i somatisk spesialisthelsetjeneste. <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/samdata-spesialisthelsetjenesten/produktivitet-i-somatisk-spesialisthelsetjeneste>

³⁰ Helsedirektoratet (12.11.2025). Produktivitet i somatisk spesialisthelsetjeneste. <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/samdata-spesialisthelsetjenesten/produktivitet-i-somatisk-spesialisthelsetjeneste>

³¹ Helsedirektoratet (28.10.2025). Poliklinisk aktivitet (somatikk,), behandlingssted. <https://www.helsedirektoratet.no/statistikk/samdata-spesialisthelsetjenesten/poliklinisk-aktivitet-somatikk-behandlingssted>

³² Helsedirektoratet (2024). Utskrivningsklare pasienter – utvikling og variasjon i spesialisthelsetjenesten og forløp etter utskrivning. <https://www.helsedirektoratet.no/utskrivningsklare-pasienter-utvikling-og-variasjon-i-spesialisthelsetjenesten-og-forlop-etter-utskrivning-helsedirektoratet>

³³ SSB (2022). Avtalespesialisters inntekter og kostnader: En fremstilling av relevante datakilder og tallgrunnlag. S. 13 (tabell 3.5 og 3.6) https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/avtalespesialisters-inntekter-og-kostnader/_/attachment/inline/de65f9c7-4a3b-4a56-bd96-949081064ed2:0a6cf81395a8eb6f7910198a80752f57d971dcd6/NOT2022-13.pdf

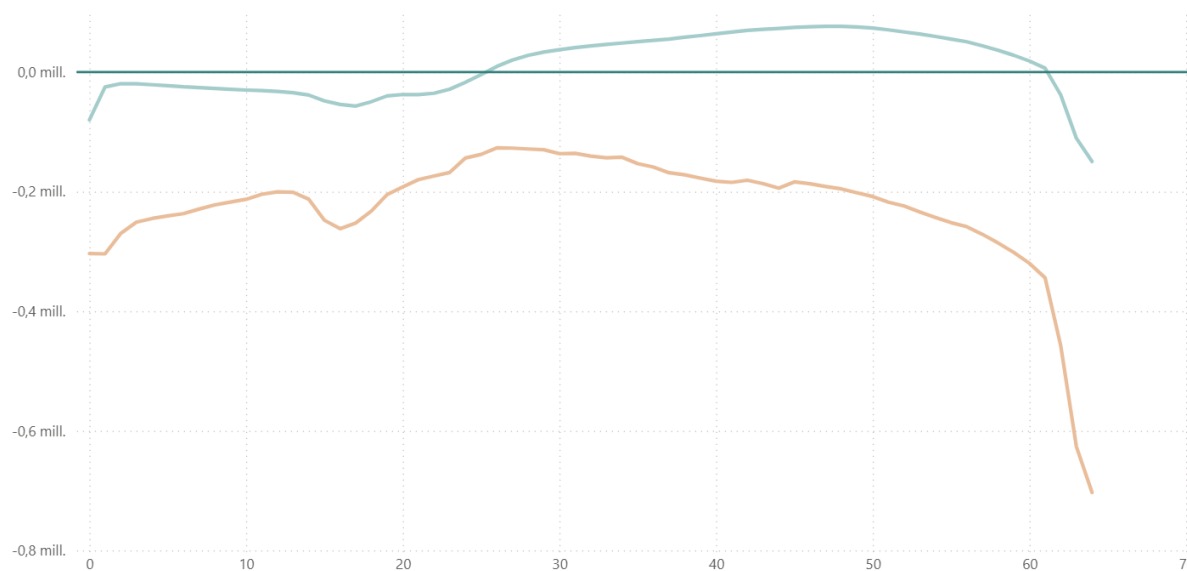
³⁴ Fordelingen av skatteinntekter mellom forvaltningsnivå varierer med inntektsnivå.

Fastlegetjenester	Gjennomsnittlig kostnad pr. kontakt	121,66 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Legevakttjenester	Gjennomsnittlig kostnad pr. kontakt	843,81 NOK	Kommune: 76 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 24 %	2024
Tannlege	Gjennomsnittlig kostnad (refusjon og egenandel dekket av folketrygden) pr. regning	923,27 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Kjeveortoped	Gjennomsnittlig kostnad (refusjon og egenandel dekket av folketrygden) pr. regning	748,08 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Tannpleier	Gjennomsnittlig kostnad (refusjon og egenandel dekket av folketrygden) pr. regning	750,27 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Psykisk helsevern for barn og unge (BUP)	Gjennomsnittlig kostnad pr. oppholdsdøgn Gjennomsnittlig kostnad pr. polikliniske kontakt	32 924 NOK 4 052 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Psykisk helsevern for voksne (PHV)	Gjennomsnittlig kostnad pr. oppholdsdøgn Gjennomsnittlig kostnad pr. polikliniske kontakt	17 291 NOK 3 694 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Tverrfaglig spesialisert rusbehandling (TSB)	Gjennomsnittlig kostnad pr. oppholdsdøgn Gjennomsnittlig kostnad pr. polikliniske kontakt	11 760 NOK 3 348 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2024
Somatiske spesialisthelsetjenester (SOM)	Gjennomsnittlig kostnad pr. oppholdsdøgn	25 711 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 %	2024

	Gjennomsnittlig kostnad pr. polikliniske kontakt	3 370,58 NOK	Stat: 100 %	
Avtalespesialister (AVT) innen psykisk helsevern	Gjennomsnittlig kostnad pr. polikliniske kontakt	1532,60 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2020
Avtalespesialister (AVT) innen somatikk	Gjennomsnittlig kostnad pr. polikliniske kontakt	769,01 NOK	Kommune: 0 % Fylkeskommune: 0 % Stat: 100 %	2020

Hvordan beregne gevinster i modellen

Gevinster generes i modellen dersom et tiltak mot en spesifikk målgruppe medfører at individer i denne målgruppen hadde vært lik individene i sammenligningsgruppen. Besparelsene blir med andre ord differansen i forbruk av offentlige tjenester, ytelser og skatteinntekter mellom den valgte målgruppen og sammenligningsgruppen. Figuren under viser nettogevinsten, inntektsbidrag til staten fratrasket kostnader til forbruk, per år per person for sammenligningsgruppen og individer i utenforskap.

I eksemplet over blir resultatet per person for målgruppen (oransje linje) trukket fra resultat per person for sammenligningsgruppen (grønn linje). For å få den totale gevinsten av tiltaket må man multiplisere med antall personer som går fra oransje linje, utenforskap, til grønn linje, sammenligningsgruppen.

Beregningsmodellen inkluderer flere variabler som definerer hvem og hvor mange som flytter seg fra den ene gruppen til den andre. Dette inkluderer målgruppen, hvor mange personer som deltar i tiltaket, hvilken aldersgruppe de tilhører når de deltar i tiltaket, hvor mange år tiltaket gjennomføres, hvilken måloppnåelse som forventes (andel av personene som beveger seg fra målgruppen til sammenligningsgruppen) og hvor mye som investeres i tiltaket. Disse variablene vil påvirke det endelige resultatet.

Antallet barn/unge er antall personer deltar i tiltaket for hvert år tiltaket gjennomføres. Det vil si at de «fullfører» tiltaket etter ett år. Neste år deltar samme antall nye personer, dersom man har valgt flere år.

Alder fra og til gir et spenn, som fordeler antallet personer jevnt mellom aldersgruppene. Dersom du velger 10 personer fra 10 til 12 år, vil beregningen ta utgangspunkt i 3 10-åringer, 4 11-åringer og 3 12-åringer.

Målgruppe

- ☐ 1. Barn i lavinntektsfamilier hvor barna er norskfødte med innvanderforeldre
- ☐ 2. Barn i lavinntektsfamilier hvor én av eller begge foreldrene mottar uføretrygd eller økonomisk sosialh...
- ☐ 3. Unge som har sluttet på vgs eller ikke gjennomført vgs på 5 år
- ☒ 4. Barn med hjelpetiltak i hjemmet generelt
- ☐ 5. Barn med foreldre med diagnose innen psykiske lidelser eller rusmiddelproblem
- ☐ 6. Barn med diagnose innenfor depresjon eller angst
- ☐ 7. Barn diagnostisert med adferdsvansker
- ☐ 8. Unge voksne som mottar sosialhjelp
- ☐ 9. Unge voksne som verken er i utdanning, arbeid eller arbeidsmarkedstiltak (NEET)

Antall barn/unge

10

Alder fra (år)

10

Alder til (år)

12

Antall år med tiltaket

5

Måloppnåelse (%)

100

Investering (per år)

Kommune

kr 500 000

Investering (per år)

Fylkeskommune

kr 500 000

Investering (per år)

Stat

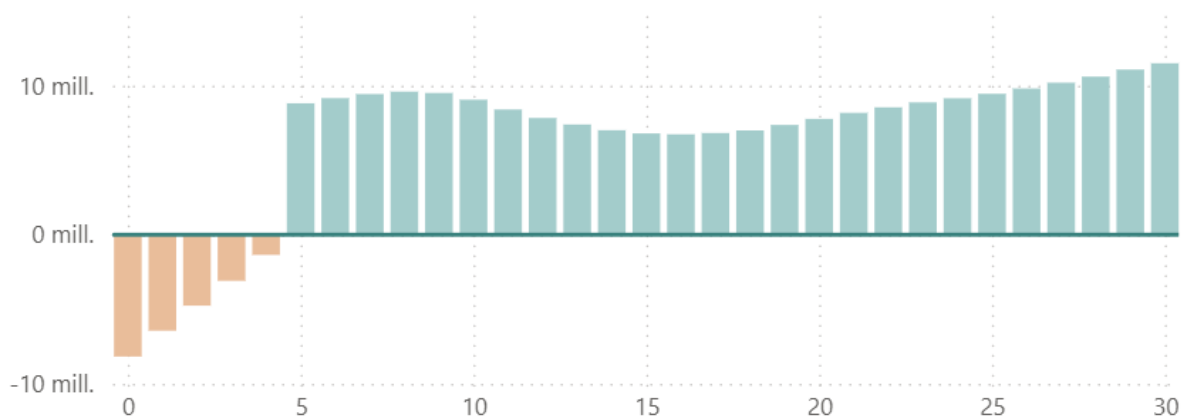
kr 1 000 000

Fra resultatene trekkes det fra et valgfritt investeringsbeløp som representerer det kommunen, fylkeskommunen eller staten betaler for tiltaket. Dette ganges opp med antall år tiltaket

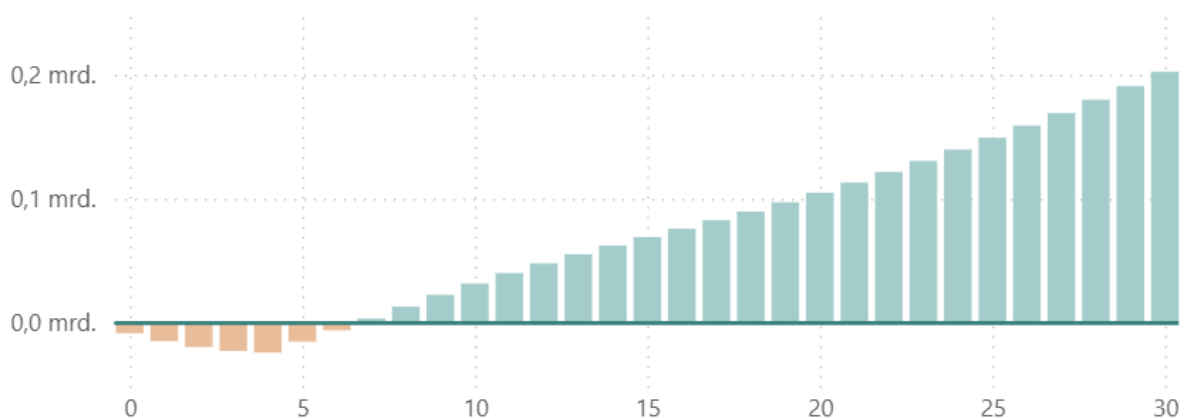
gjennomføres over. Deretter beregnes resultatene for valg antall personer i valgt målgruppe, opp til 30 år frem i tid.

I beregningene blir personene som deltar i tiltaket ett år «eldre» for hvert år som fremskrives. Det vil si at en person på 10 år med hjelpetiltak i hjemmet som deltar i tiltaket etter ett år vil behandles som en person på 11 år fra sammenligningsgruppen, deretter 12 år, 13 år osv.

Resultater per år

Resultater akkumulert

Bright
ideas.
Sustainable
change.

RAMBOLL